

Biblioteca rurală – un apostolat al noului mileniu ?!

Elena LEONTE

Résumé: Une étude sur la place et le rôle des bibliothèques communales. Beaucoup d'information dans une étude visant à promouvoir l'idée de lecture dans la zone rurale et à signaler les problèmes auxquels les bibliothécaires des communes du département de Iassy doivent faire face.

(bibliotecă comunală; lectura în mediul rural)

Aflat în situația privilegiată (cincii o consideră dezastruoasă) de a avea spor de natalitate normal și populație școlară mult mai numeroasă decât alte județe, Iașul are și o rețea de biblioteci rurale bine dezvoltată: 85 de biblioteci comunale cu 42 puncte sătești de împrumut.

Pe când alte județe n-au mai găsit justificată activitatea de dezvoltare a bibliotecilor rurale, ea nemaiaivând “adrisanți” numeroși sau, pur și simplu, din comoditate/indiferență, la Iași, Biblioteca Județeană și-a mobilizat forțele pentru a contura obiective noi – izvorâte din analizele socio-profesionale asupra nevoilor de informare, documentare, instruire a populației rurale.

Compartimentul metodic, alcătuit din 3 specialiști, prin activitatea de îndrumare și control, prin materialele statistice, de analiză și sinteză asupra întregii rețele de biblioteci rurale, constituie o interfață capacitate să intervină profesional dar și, mai ales, să ofere societății în ansamblu, oficialităților, o imagine a ruralului moldovenesc.

Concluziile specialiștilor bazate pe argumente evidente – decalajul de nivel de instruire între rural și urban, puterea de cumpărare redusă a familiilor din satele noastre, scăderea interesului pentru pregătirea școlară a locuitorilor,

nivelul îngrijorător al civilizației rurale și multe altele - conduc spre un singur cuprinzător obiectiv: **biblioteca rurală în regiunea de nord-est trebuie să se dezvolte, să fie sprijinită în așa fel încât, alături de școală, biserică și căminul cultural să-și exercite rolul benefic, să aibă o activitate bogată, aplicată pe nevoile comunității.**

Spre același obiectiv, dar cu nuanțări speciale, conduc argumentele care nu se văd decât cu lentilele profesionistului: numărul de utilizatori, frecvența, radiografia lecturii sunt indicatori care ne dau “pulsul” localității, nu numai pe cel al potențialului bibliotecar.

În următoarele rânduri am să încerc să conturez imaginea acestui încă necesar apostolat bazându-mă pe analiza activității bibliotecilor comunale pe anul 2002 și pe progresele lui 2003, prin rezultatele lor, dar mai ales prin analiza de tip cauză-efect.

Pentru prima oară de la înființarea posturilor cu normă întreagă, în 1990, s-a reușit ca o bibliotecă comunală din județul Iași să aibă o normă și jumătate, prin angajarea a încă unui bibliotecar. Astfel, la o populație de 430.000 de locuitori, cei 86 de bibliotecari reprezintă 0,20% față de media pe țară la biblioteci comunale de 0,23%. Fondul de carte a crescut cu 11.000 de volume, dar cca.

6.000 de volume reprezintă o donație de la edituri obținută prin eforturile Bibliotecii Județene. Numărul de publicații achiziționate prin eforturile proprii, din finanțarea locală, este în continuare sub necesar, mai mic decât în anul precedent, dar cu o valoare de 31,4 volume la mia de locuitori, se situează peste pragul minim prevăzut de lege, ca și peste media pe țară.

Un efort financiar deosebit s-a făcut și în privința informatizării bibliotecilor rurale: 36 de calculatoare în 2002 față de 13 și 13 imprimante față de 9 în 2001, dar în unele locuri în detrimentul achiziției de documente. Numai 12 dintre cele 36 au instalat programul special creat de prof.univ.dr. Constantin Filipescu, celelalte au deocamdată doar rolul de “atracție”, ele rulând jocuri pentru copiii din mediul rural. Dacă vreți și aceasta este o încercare de a micșora decalajul sat-oraș.

Frecvența utilizatorilor în bibliotecă a atins pragul de 374.000 de vizite, fără creștere spectaculoasă, dar dublu față de media pe țară.

Și numărul utilizatorilor este sensibil crescut, și prin inițiativa filialelor înființate în satele cu populație școlară mai însemnată. Nu cred că-și imaginează cineva că este comod ca, într-una dintre zilele săptămânii, să te scoli mai în zori decât de obicei, să iei într-o sacoșă cărți pregătite de cu seară pentru cei care te așteaptă, numai pentru că nu există posibilități de a achiziționa mai multe exemplare. Efortul acesta pe care-l fac 42 de bibliotecari din cei 85 ai rețelei ieșene, suprapus activității lor zilnice multiple într-o instituție publică rămasă pe baricada șubredă a culturii rurale poate fi asemănat apostolatului interbelic românesc, mai ales prin beneficiar - lumea satului. Pentru că ei, apostolii de azi ai bibliotecii sunt bine pregătiți profesional; în 2003 lucrările pentru

Centrele metodice organizate de Biblioteca Județeană poartă genericul ***Biblioteca publică aplicată pe nevoile comunității rurale*** și sunt analize succinte ale vieții comunelor având ca obiectiv principal identificarea problemelor socio-culturale la care, cu mijloace specifice – informare, lectură – instituția bibliotecară să se implice în rezolvarea lor sau să le comunice autorităților locale. Primele rezultate ale acestei inițiative se văd deja:

- se conturează un corpus de date, de informații – care, analizat cu mijloace sociologice, poate conduce la importante decizii politice sau economice.
- imaginea bibliotecii a avut de câștigat, instituția publică rurală va căpăta, sperăm, rolul și rostul cuvenit, necesar comunității.

Contribuind la schimbarea mentalităților autorităților locale, Biblioteca Județeană a reușit ca, printr-un test profesional merit să adauge o notă bună rezultatelor de excepție ale unor bibliotecari, să convingă consiliile locale să acorde indemnizația de conducere pe care Legea 334/2002 o stipulează, dar, contrazisă de alte acte normative, rămăsese un deziderat la care apostolul noului mileniu visa fără speranțe. Este bucuria pe care, alături de satisfacțiile profesionale, și mândria de “om al locului”, bibliotecarul “de țară”, “omul-instituție”, o merită din plin. Pentru el biblioteca modernă, caldă, bine dotată rămâne un deziderat pentru îndeplinirea căruia va trebui să-și “zidească” sufletul, să muncească în condiții vitrege și să încerce, prin reconceptualizare și forță de realizare, să-și ajute concetățenii să se informeze, să micșoreze decalajul imens între sat și oraș. Apostolatul trebuie să continue!

